

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1988-1989

22 MAI 1989

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 20 avril 1874
relative à la détention préventive
en ce qui concerne le droit
de prendre connaissance du dossier
de l'instruction**

(Déposée par M. Mottard)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 6 décembre 1983, Monsieur le Député Van den Bossche déposait une proposition de loi relative à la détention préventive et concernant le droit de prendre connaissance du dossier de l'instruction (Doc. 802/1-83/83).

La Commission de la Justice de la Chambre examinait cette proposition de loi et le rapporteur, Monsieur Verhaegen, déposait son rapport en date du 11 mai 1984 (Doc. 802/2-83/84).

Les articles de la proposition de loi de Monsieur Van den Bossche et l'ensemble de la proposition de loi étaient adoptés à l'unanimité.

Le rapport mentionnait que la Commission et le Vice-Premier Ministre, Ministre de la Justice estimaient que la proposition de loi apportait une amélioration importante à la loi du 20 avril 1874 en ce qu'elle constituait une meilleure garantie des droits de la défense.

Dans les conditions précisées par l'auteur de la proposition, le nouveau texte permettait à la défense de prendre connaissance du dossier dès la confirmation du mandat d'arrêt par la Chambre du Conseil.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1988-1989

22 MEI 1989

WETSVOORSTEL

**tet wijziging van de wet van
20 april 1874 op de voorlopige
hechtenis, met betrekking tot het
recht van inzage van het dossier
van het onderzoek**

(Ingediend door de heer Mottard)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 6 december 1983 diende de heer Van den Bossche een wetsvoorstel in tot wijziging van de wet op de voorlopige hechtenis, met betrekking tot het recht van inzage van het dossier van het onderzoek (Stuk 802/1-83/84).

De Commissie voor de Justitie van de Kamer besprak dat voorstel en de rapporteur Verhaegen diende zijn verslag in op 11 mei 1984 (Stuk 802/2-83/84).

Zowel de diverse artikelen van het wetsvoorstel van de heer Van den Bossche als het wetsvoorstel in zijn geheel werden eenparig aangenomen.

In het verslag werd gesteld dat de Commissie en de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie van oordeel waren dat het wetsvoorstel de wet van 20 april 1874 aanzienlijk verbeterde, omdat het de rechten van de verdediging beter waarborgde.

De nieuwe tekst moest de raadsman van de verdachte, onder de door de auteur van het voorstel gestelde voorwaarden, in staat stellen kennis te nemen van het dossier zodra het aanhoudingsbevel door de raadkamer bevestigd is.

Depuis lors, différentes initiatives parlementaires modifiant la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive n'ont à ce jour pas abouti, ni à un texte global, ni à une modification partielle relative notamment au droit de prendre connaissance du dossier de l'instruction.

Cette lacune déplorée de façon très générale, subsiste depuis plus de cinq ans après l'adoption de la proposition par la Commission de la Justice de la Chambre.

Monsieur le Ministre de la Justice a fait approuver par le Conseil des ministres, le 23 décembre 1988, le projet de loi modifiant la loi sur la détention préventive.

Le projet de Monsieur le Ministre a été transmis au Conseil d'Etat, qui, à ce jour, n'a pas donné son avis.

Monsieur le Ministre de la Justice en annonçant cette initiative à la Commission de la Justice de la Chambre aurait bien voulu que le projet soit présenté à la Commission de la Justice du Sénat, qui a d'ores et déjà, vient-il de déclarer, décidé d'en faire sa priorité.

Un arrêt rendu le 30 mars 1989 par la Cour Européenne des Droits de l'Homme à Strasbourg a donné partiellement raison à Monsieur José Lamy de Verviers, qui se plaignait d'infractions à la convention européenne des Droits de l'Homme. Il invoquait, que ni lui-même, ni son avocat, n'avaient eu accès au dossier lors de la première confirmation du mandat d'arrêt par la Chambre du Conseil et à l'occasion des débats devant la Chambre des mises en accusation.

La Cour de Strasbourg a estimé que la procédure suivie n'avait pas offert à Monsieur Lamy la possibilité de combattre de manière appropriée les motifs invoqués pour justifier la détention préventive.

Elle a accordé à Monsieur Lamy, 100 000 francs belges à titre provisionnel pour les frais qu'il a exposés devant les juridictions belges et les organes de la convention.

Le projet de Monsieur le Ministre Wathelet, tend à une modification complète de la loi sur la détention préventive.

Mais il est prévisible, que quelle que soit la diligence de la Commission de la Justice du Sénat, et ensuite de la Haute Assemblée, quelle que soit ensuite la même diligence apportée par la Chambre, la loi sur la détention préventive ne sera pas modifiée avant de nombreux mois.

Il se justifie dès lors qu'une modification portant sur un point déterminé et jugé essentiel depuis si longtemps, intervienne dans les plus brefs délais.

S'il n'en était pas ainsi, d'autres recours seraient introduits à Strasbourg et d'autres condamnations suivraient.

De diverse parlementaire initiatieven tot wijziging van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis die sindsdien zijn genomen, hebben tot op heden noch tot een wijziging van de gehele tekst, noch tot een gedeeltelijke wijziging inzake het recht van inzage van het dossier van het onderzoek geleid.

Die leemte, welke algemeen wordt betreurd, is vijf jaar na de goedkeuring van het voorstel door de Commissie voor de Justitie van de Kamer nog steeds niet opgevuld.

Op 23 december 1988 heeft de Minister van Justitie een wetsontwerp tot wijziging van de wet betreffende voorlopige hechtenis door de Ministerraad laten goedkeuren.

Het ontwerp van de Minister is overgezonden aan de Raad van State, die tot op heden nog geen advies heeft uitgebracht.

Toen hij dat initiatief in de Commissie voor de Justitie van de Kamer aankondigde, stelde de Minister dat hij het ontwerp graag had voorgelegd gezien aan de Commissie voor de Justitie van de Senaat, die naar zijn zeggen reeds heeft besloten er voorrang aan te verlenen.

Een op 30 maart 1989 door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg gewezen arrest heeft de heer José Lamy uit Verviers gedeeltelijk in het gelijk gesteld. De heer Lamy bekloeg zich over inbreuken op het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Hij voerde aan dat noch hijzelf, noch zijn advocaat bij de eerste bevestiging van het aanhoudingsbevel door de raadkamer en ter gelegenheid van de debatten voor de kamer van inbeschuldigingstelling, inzage hadden gehad van het dossier.

Het Hof van Straatsburg oordeelde dat de gevolgde procedure de heer Lamy niet de mogelijkheid had geboden om op gepaste wijze de redenen te weerleggen die voor de voorlopige hechtenis werden aangevoerd.

Het Hof heeft de heer Lamy bij voorraad 100 000 Belgische frank toegekend voor de kosten die hij had gemaakt voor de Belgische gerechten en voor de door het verdrag opgerichte instellingen.

Het ontwerp van Minister Wathelet strekt ertoe de wet betreffende de voorlopige hechtenis volledig te wijzigen.

Hoezeer de Commissie voor de Justitie van de Senaat en de Senaat zelf zich ook haasten en hoe snel de Kamer nadien ook tewerk gaat, toch is het zo goed als zeker dat de wet betreffende de voorlopige hechtenis pas over een aantal maanden zal worden gewijzigd.

Bijgevolg is het wenselijk dat één welbepaalde wijziging, die al lang van fundamenteel belang wordt geacht, zo snel mogelijk wordt doorgevoerd.

Indien dat niet gebeurt, zullen in Straatsburg nog meer zaken aanhangig worden gemaakt en zullen nog meer veroordelingen volgen.

L'auteur de la présente proposition de loi, propose dès lors que l'urgence soit adoptée par la Chambre.

Il rappelle, que la paternité du texte repris ci-dessous, appartient à Monsieur le Député Van den Bossche.

Le présent texte reprend intégralement cette proposition adoptée à l'unanimité à la Commission de la Justice de la Chambre.

J. MOTTARD

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

A l'article 4 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive sont apportées les modifications suivantes :

1° L'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 3 et 4 :

« Préalablement à la comparution en chambre du conseil et en chambre des mises en accusation, le dossier sera mis, pendant un jour, au greffe, à la disposition du conseil de l'inculpé. »

2° Le même article est complété par les alinéas suivants :

« Si l'intérêt de l'instruction l'exige, le juge d'instruction peut toutefois refuser, par une ordonnance motivée, de donner connaissance de certaines pièces. Il ne peut néanmoins refuser en aucun cas de donner connaissance des procès-verbaux des interrogatoires de l'inculpé.

L'ordonnance est jointe au dossier de la procédure pénale.

La décision du juge d'instruction est sans appel. »

Art. 2

L'article 19 de la même loi est complété par l'alinéa suivant :

« Si le juge d'instruction a rendu une ordonnance conformément à l'article 4, alinéa 6, les choses resteront en état jusqu'à la décision sur l'appel. »

10 avril 1989.

J. MOTTARD

De auteur van het onderhavige wetsvoorstel stelt bijgevolg voor dat de Kamer tot urgentie zou besluiten.

Hij herinnert eraan dat de heer Van den Bossche de geestelijke vader is van de onderstaande tekst.

Die tekst stemt geheel overeen met die van het voorstel dat eenparig door de Commissie voor de Justitie van de Kamer werd aangenomen.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In artikel 4 van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Tussen het derde en het vierde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, waarvan de tekst luidt als volgt :

« Voor de dag vastgesteld voor de verschijning in de raadkamer en in de kamer van inbeschuldigingstelling wordt het dossier gedurende een dag op de griffie ter beschikking gesteld van de raadsman van de verdachte. »

2° Na het huidige vierde lid worden de volgende leden toegevoegd :

« Indien het belang van het onderzoek dit vereist, kan de onderzoeksrechter evenwel bij een met redenen omklede beschikking de kennisneming van bepaalde stukken onthouden. In geen geval kunnen echter de processen-verbaal van de verhoren van de verdachte onthouden worden.

De beschikking wordt bij het dossier van de strafrechtspleging gevoegd.

De beslissing van de onderzoeksrechter is niet vatbaar voor hoger beroep. »

Art. 2

Aan artikel 19 van dezelfde wet wordt een tweede lid toegevoegd, luidend als volgt :

« Ingeval de onderzoeksrechter een beschikking overeenkomstig artikel 4, zesde lid, verleend heeft, blijft de stand van zaken ongewijzigd totdat over het hoger beroep is beslist. »

10 april 1989.